

VRAAG 5

Kunt u ermee instemmen dat straks van de reguliere visitatie geen sprake meer zal zijn, maar dat de classispredikant de opdracht heeft elke vier jaren alle gemeenten en alle predikanten in de classis te bezoeken?

OVERZICHT

van consideraties van de classicale vergaderingen betreffende het voorstel tot wijzigen van de kerkorde in het kader van Kerk 2025, tranche 1

---

1. RESPONS

Bij schrijven van 14 december 2016 is aan de classicale vergaderingen, (wijk)kerkenraden en de evangelisch-lutherse synode toegezonden het voorstel tot wijzigen van de kerkorde in het kader van Kerk 2025, tranche 1.

Aan de classicale vergaderingen is gevraagd de consideraties voor 1 mei 2017 in te zenden.

Aan de kerkenraden is gevraagd via de classicale vergaderingen te reageren, die deze reacties in hun consideraties kunnen verwerken. Aan de classicale vergadering is gevraagd niet te volstaan met de doorzending van de reacties van de kerkenraden, maar daaraan in de consideraties zelf aandacht te geven.

Op 31 mei 2017 waren de reacties ontvangen van 67 classicale vergaderingen, te weten Achterhoek-Oost, Achterhoek-West, Alblasterdam, Alkmaar, Almelo, Alphen aan den Rijn, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Barendrecht, Bommel, Breukelen, Brielle, Buitenpost, Delft, Deventer, Dokkum, Doorn, Dordrecht, Drachten, Edam-Zaandam, Ede, Emmen, Enschede, Flevoland, Franeker, Goes, Gorinchem, Gouda, 's-Gravenhage I en II, Groningen, Haarlem, Hardenberg, Harderwijk, Hatterm, Heerenveen, 's-Hertogenbosch, Heusden-Almkerk, Hilversum, Hoofddorp, Hoogeveen, Hoorn-Enkhuizen, Kampen, Leiden, Limburg, Meppel, Nijkerk, Nijmegen, Noordoost-Groningen, Ommen, Oost-Groningen, Peel en Kempenland, Schiedam, Sneek, Tiel, Utrecht, Waalse Classis, Walcheren, West-Brabant, Westerkwartier, Winsum, Woerden, Zeeuws-Vlaanderen, Zeist, Zierikzee; en de ELS

2. PROCEDURE

3. DE CONSIDERATIES INHOUDELIJK

a. Positief (5)

Classicale Vergaderingen van Assen, Dokkum, Waalse Classis, Zierikzee, ELS

b. Positief, met opmerkingen, kanttekeningen en/of vragen (40)

Classicale Vergadering Achterhoek-Oost - Ja, wij kunnen ermee instemmen dat van de reguliere visitatie geen sprake meer zal zijn. Ook kunnen wij instemmen met de genoemde opdracht voor de classispredikant onder de voorwaarde dat er gehoor wordt gegeven aan onze wens met betrekking tot de onafhankelijkheid van de predikant en rekening wordt gehouden met onze zorgen over de taken en bevoegdheden, zoals verwoord in ons antwoord op de derde vraag.

Met name willen wij hier nogmaals onze twijfels noemen over de combinatie van de pastorale rol in combinatie met de bevoegdheid om vervelende maatregelen te treffen. De hand die vandaag streeft, kan morgen slaan, zo werd in onze vergadering opgemerkt.

Ook hebben wij gezien de omvang van het takenpakket van de classispredikant onze twijfels of de opdracht om alle gemeenten en predikanten in vier jaar tijd te bezoeken ook daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.

Classicale Vergadering Achterhoek-West - Vanuit de vergadering wordt opgemerkt dat alle dienstdoende predikanten en alle kerkelijk werkers met een vaste aanstelling zullen worden bezocht. Daaronder zijn ook begrepen de predikanten met een bijzondere opdracht. Ook is er onduidelijkheid over vervanging, wanneer de classispredikant ziek wordt.

Classicale Vergadering Apeldoorn - Er is verschil van inzicht in de frequentie van het bezoek. Nut en noodzaak wordt breed onderschreven waarbij er wel zorg is de werkdruk van de classispredikant. Om de werklast te verminderen wordt geadviseerd meer visitatoren te benoemen. Krijgen we nu minimaal dezelfde kwaliteit? Voorkom dat het bezoek uitmondt in vrijblijvende en oppervlakkige conversatie.

Classicale Vergadering van Arnhem - Hoewel er zorg bestaat over de zwaarte van de functie van classispredikant (zie onze opmerkingen bij kernvraag 3) stemt Classis Arnhem ermee in dat straks van de reguliere visitatie geen sprake meer zal zijn, maar dat de classispredikant de opdracht heeft elke vier jaren alle gemeenten en alle predikanten in de classis te bezoeken.

Classicale Vergadering Bommel - Het merendeel van de kerkenraden stemt hiermee in, echter wordt tevens de noodzaak onderkend om - gelet op de omvang van de werkzaamheden van de classispredikant - de voorzitter van de visitatie bij de uitvoering van deze werkzaamheden te betrekken.

Classicale Vergadering Breukelen - Dit is praktisch gezien onmogelijk. Zadel iemand niet op met iets dat toch niet haalbaar is. De ervaringen met visitatoren zijn nu al niet positief. Straks zal dat waarschijnlijk nog minder zijn. De CV zegt: ja, maar. En stelt daarbij de vraag hoe het wordt ingevuld. Hoe meer gemeenten zich opheffen, hoe gemakkelijker het, wat betreft de uitvoering, wordt.

Classicale Vergadering Brielle - Zowel nee- als ja-stemmers hebben twijfels over de haalbaarheid. De suggestie wordt gedaan dat naast bezoeken van de classispredikant ook de reguliere visitatie blijft bestaan. Dit is duidelijk om de werklast te verminderen. Nee-stemmers geven nog aan dat deze bezoeken in de plaats komen van de reguliere visitatie en dat daarmee toch een belangrijk instrument verloren gaat.

Classicale Vergadering Delft - Ja, mits er blijvende aandacht is voor het enorme takenpakket van deze classispredikant, de in steek de pastorale bewogenheid is, de classis blijft monitoren en er mogelijkheid is om taken bij te stellen zodat het geheel haalbaar blijft (zie ook bij 3). Goede investering in de kwaliteit van de buitengewone visitaties kan van groot ondersteunend belang zijn voor de classispredikant.

Classicale Vergadering Dordrecht - Ja, maar. Visitatie is ook omzien. Daar heeft een classispredikant helemaal geen tijd voor. Het voorstel van de CV is dat een classispredikant bij zijn/haar bezoeken aan de kerkenraden vergezeld wordt door een visitator. Zo'n visitator kan in bepaalde gevallen nog eens langs gaan of informeren hoe het nu gaat.

Classicale Vergadering Drachten - Dit voorstel wordt door de vergadering als positief beoordeeld. Door twee afgevaardigde predikanten wordt dit besluit wel betreurd.

Classicale Vergadering Edam-Zaandam - In meerderheid positief, mits rekening wordt gehouden met de onderstaande opmerkingen.

Het takenpakket van de classispredikant is onrealistisch. In huidige situatie lukt het al vaak niet om alle visitatiebezoeken af te leggen. Twijfels zijn er over het realiteitsgehalte van de procesrol die de visitator krijgt toebedeeld in de bezoekwerkzaamheden van de classispredikant. Na 5 jaar andere voorzitter wat de binding onderling niet bevordert. Ook visitatie door niet-predikanten, in de nieuwe situatie, zal worden gemist.

Classicale Vergadering Emmen - De CV heeft de vraag in twee delen gesplitst:

5.a. Kunt u ermee instemmen dat straks van de reguliere visitatie geen sprake meer zal zijn.

5.b. maar dat de classispredikant de opdracht heeft elke vier jaren alle gemeenten en alle predikanten in de classis te bezoeken?

De classicale vergadering gaat akkoord met het voorstel van 5.a. Men merkt op dat de taak te zwaar wordt voor een classis predikant, mede gelet op de omvang van de voorgestelde classis Groningen/Drenthe (zie ook vraag 1) Het lijkt een onmogelijke taak stelling.

Classicale Vergadering Enschede - Ja, maar regel het zo dat zij/hij niet als enige over gemeente informatie beschikt.

Classicale Vergadering Gorinchem - Het zou goed zijn dat in de (toekomstige) ringen de gemeenten samen kerk zijn en er ruimte is voor onderlinge visitatie. Eventuele problemen kunnen dan in een vroeg stadium onderkend en erkend worden, waardoor een oplossing eerder en beter mogelijk is. Wij gaan ervanuit dat per classis een eigen inkleuring mogelijk is. En dat er ruimte is om te regelen dat er een tweede ambtsdrager met de classis-predikant meegaat bij de visitatie (bijvoorbeeld uit dezelfde ring).

Classicale Vergadering 's-Gravenhage I en II - De classicale vergadering constateert dat deze

opdracht een zware verantwoordelijkheid legt bij de classispredikant. Helder dient te zijn wat deze bezoeken inhouden. Tevens stellen we voor dat bij de bezoeken steeds een ambtsdrager meegaat met de classispredikant. Voor deze bijstand dient een pool van visitatoren beschikbaar te zijn.

Classicale Vergadering Groningen - Opmerking: de meeste gemeenten hebben de ervaring dat de reguliere visitatie geen zinvolle toevoeging is aan de opbouw van de gemeente.

Het bezoeken door de classispredikant van 283 gemeenten met bijbehorende predikanten wordt als nagenoeg onmogelijk beschouwd.

Classicale Vergadering Haarlem - De meeste kerkenraden stemmen hiermee in, onder verwijzing naar de zorgen over de praktische uitvoerbaarheid hiervan zoals verwoord bij vraag 3.

Classicale Vergadering Hardenberg - Ja. De meerderheid stemt ermee in dat straks van de reguliere visitatie geen sprake meer zal zijn, maar pas dan de periode van vier jaar aan, aan de vijfjarige zittings- periode van de classispredikant (waarom is gekozen voor een zittingsperiode van vijf jaar i.p.v. vier?).

Classicale Vergadering Harderwijk - Ja. mits. De invulling versimpeld wordt, het is nu niet uitvoerbaar (Gelderland 1 heeft nu 50 visitatoren) En mits, de visitatie wordt door tenminste 2 personen uitgevoerd. Deze Bijbelse benadering is juist dan nu wordt voorgesteld, bovendien zien twee meer dan één. Daar is in de visitatie zo veel goede ervaring mee opgedaan, om getweeën erop uit te gaan.

Classicale Vergadering Hattem - Ja, mits de invulling versimpeld wordt, het is nu niet uitvoerbaar (Gelderland 1 heeft nu 50 visitatoren). En mits, de visitatie door ten minste twee personen wordt uitgevoerd. Deze Bijbelse benadering is juist dan nu wordt voorgesteld, bovendien zien twee meer dan één. Daar is wat betreft de visitatie veel goede ervaring mee opgedaan.

Classicale Vergadering Heerenveen - Ja, mits het mogelijk is dat de classispredikant de tijd heeft om al deze gemeenten te bezoeken of dat zij/hij die belangrijke taak kan delegeren aan ter zake kundige anderen (zie 3). En mits het regionale (dan classicale) college van visitatoren zowel kwantitatief als kwalitatief de nodige 'body' heeft.

Classicale Vergadering Hilversum - Ja, mits. Duidelijk moet zijn dat deze bezoeken geen visitatie zijn, maar bedoeld zijn als pastoraal gesprek met de predikant en de kerkenraad. Een punt is wel dat gemeenteleden hier niet aan bod komen. Is een hogere frequentie dan eens in de vier jaar niet te verkiezen? En bovenal, is het wel haalbaar? Is het een idee dat de voorzitter van de visitatie een deel voor zijn rekening neemt? Over het algemeen is er overeenstemming over het afschaffen van de reguliere visitatie. Als er sprake is van een buitengewone visitatie, is het aan te bevelen daar twee visitatoren bij te betrekken.. Met name de rol van de voorzitter en het college voor de visitatie vraagt om de nodige verduidelijking. Wat is de status van zo'n bezoek en wat gebeurt er met de bevindingen?

Classicale Vergadering Hoofddorp - Er is twijfel over de haalbaarheid van het een en ander (zie ook bij Kernvraag 3). De bezoektijd zou verlengd kunnen worden met tussentijds een 'papieren visitatie' of een intervisie-achtige ontmoeting van twee genabuurdemeenten/kerkenraden. Wellicht is het wijs om de reguliere visitatie niet per direct op te heffen, maar nog een poosje te laten voortbestaan, als overgangsfase en als assistentie van de classispredikant. De CV verwijst naar een notitie van de voorzitter van het RCV Noord-Holland 'Taak en plaats toekomstige visitatie', dat als bijlage bij de consideraties gevoegd.

Classicale Vergadering Hoogeveen - Benadrukt hierbij wordt dat het een belangrijke pastorale taak is en er wordt voor gepleit dat dit, zoals nu ook gebeurt, met 2 personen gedaan wordt en dit in de kerkorde op te nemen. Opgemerkt is dat de voorgestelde wijziging kerkorde een verarming is.

Classicale Vergadering Hoorn-Enkhuizen - In de door ons voorgestelde vorm zeer zeker, maar het blijft een zware verantwoordelijkheid waarbij bijstand nodig zal blijken te zijn, in de vorm van een klankbord (team), maar ook door in tweetallen op te treden met huidige visitatoren (lieft met een ander ambt) die hun sporen op dat terrein reeds hebben verdiend.

Classicale Vergadering Meppel - Hoewel ook hier de taak-omvang problematisch kan worden. We geven in overweging om de visitatie door 2 personen per visitatie te laten plaatsvinden. Anderzijds beseffen we dat het niet gemakkelijk zal zijn om om hier vrijwilligers voor te vinden.

Classicale Vergadering Nijmegen - Er zijn gemeenten binnen de classis die goede ervaringen hebben met de huidige visitatie, zij geven aan dat het huisbezoek van een predikant en een ambtsdrager het gevoel gaven dat je er als gemeente niet alleen voor stond. Andere gemeenten geven aan weinig meerwaarde gezien te hebben in de recente visitatie, omdat de visitatoren weinig feeling hadden met de 'kleur' van de te visiteren gemeente.

NB. Rapportage van de bezoeken door de classispredikant (die zich bij voorkeur laat vergezellen door een lid van het BM) aan het BM van de classicale vergadering en eventueel het college voor de visitatie wordt wel belangrijk gevonden. Dit lijkt een omissie in de voorstellen te zijn.

Classicale Vergadering Noordoost-Groningen - Kan hiermee instemmen, met de volgende kanttekeningen. De classispredikant zal dit niet kunnen waarmaken (zie vraag 3). En indien een vierjaarlijks bezoek wél lukt: in hoeverre krijgt hij/zij dan iets mee van de daadwerkelijke problematiek? Sommigen vinden het jammer dat de reguliere visitatie vervalt, waarin ook ongevroegd aandacht en ondersteuning werd geboden.

Het gesprek met predikanten en gemeenten die acht jaar aan elkaar verbonden zijn, in het kader van de door de landelijke kerk gewenste mobiliteit, is niet nodig, en kan heel pijnlijk zijn. Voldoende is het stimuleren van doorstroming in het algemeen.

Het gaat ons ter harte dat kerkelijk werkers in tijdelijke dienst geheel buiten de aandacht van de classispredikant vallen. Wij pleiten ervoor voor hen een andere vorm van ontmoeting met de classispredikant te regelen (bv. per ring met meer mensen tegelijk).

Classicale Vergadering Ommen - Kan instemmen met daarbij de volgende kanttekeningen:

Dit werk moet je niet door één persoon, maar door twee mensen laten doen. Ofwel de huidige visitatie handhaven. Ofwel de classispredikant door een ander later vergezellen (zie Marcus 6:7, kerntekst Kerk 2025).

Pastor en 'beoordelaar' / 'rechter' worden in 1 persoon verenigd en dat kan tot problemen leiden. Hoe kan één persoon het werk van tientallen onbetaalde krachten overnemen en waarom bezoekt de classispredikant de gemeenten 1 keer per 4 jaar, terwijl zijn/haar ambtsperiode 5 jaar is? .

Tekstvoorstel: in de zin "De classispredikant bezoekt elke gemeente, elke predikant en elke kerkelijk werker met een vaste aanstelling..." (ordinantie 4-16a-3, blz. 19) de woorden "met een vaste aanstelling" weglaten.

Tekstvoorstel: in ordinantie 10-3-8, blz. 28, het woord "telkens" toevoegen. Dus: "en kunnen telkens voor een aansluitende periode van ten minste twee en ten hoogste vier jaar worden herbenoemd, met dien verstande dat zij niet langer dan twaalf aaneengesloten jaren deel van het college kunnen uitmaken."

Classicale Vergadering Oost-Groningen - Over de visitatie zoals die bestond wordt verschillend gedacht en dat heeft -vooral- te maken met de opgedane ervaringen met de visitatie. Als bezwaar is geuit dat men het een zwakke schakel vindt om de kerkvisitatie door één persoon te laten doen.

Classicale Vergadering Peel en Kempenland - Een meerderheid zegt 'ja' en een minderheid zegt 'nee, want dergelijke bezoeken vanuit het buitenstaandersperspectief heeft haar eigen nut'.

Vroegtijdige signalering van mogelijke problemen werkt de-escalierend. De classispredikant zal hiervoor onvoldoende tijd hebben, gezien de overige taken.

Classicale Vergadering Schiedam - Aandachtspunten: Heeft de classispredikant voldoende tijd om alle gemeenten te bezoeken en eventuele onderstromen bijtijds te herkennen? De classispredikant moet direct benaderbaar zijn voor gemeenteleden. Laat altijd een visitator meegaan als de classispredikant bij een kerkenraad op bezoek gaat.

Classicale Vergadering Sneek - Geen bezwaar, maar het is wel een zware belasting voor één persoon.

Classicale Vergadering Utrecht - Opnieuw speelt hier de kwestie van de werkdruk van de classispredikant: in dit geval door het wegvallen van de (reguliere) visitatie. Naast de verzwaring van de werklast drukt ook de geestelijke last ook hier te zwaar op één persoon. We constateren een onwerkbaar vermenging van functies: opzichter en vertrouwenspersoon. Eén van de afgevaardigden pleit voor verkiezing voorzitter visitatie door classis zelf.

Een heel belangrijke toevoeging wordt voorgesteld door een predikante met bijzondere opdracht uit ons ressort (en overgenomen door de vergadering): bezoek ook de geestelijk verzorgers met zending van de PKN.

Classicale Vergadering Walcheren - Hoewel er vrij algemene instemming is met dit voorstel leeft bij een aantal gemeenten de vraag of het zinvol dan wel aan te bevelen is dat de classispredikant bedoelde bezoeken alleen brengt. Er lijken situaties denkbaar waarin het raadzaam is dat iemand met hem of haar meegaat. Met verwijzing naar het antwoord op vraag 3 wordt de vrees uitgesproken dat de werkdruk voor de classispredikant met deze taak wel erg groot is.

Misschien moet worden vastgelegd dat de classispredikant in voorkomende gevallen een beroep kan doen op assistentie van het classicaal college voor de visitatie.

Verder wordt opgemerkt dat het op de dag van het bezoek van de classispredikant aan een gemeente voor individuele gemeenteleden mogelijk moet blijven met deze predikant persoonlijk contact te hebben.

Één kerkenraad geeft aan tegen het voorstel te zijn vanuit de overweging dat het voor de classispredikant, hoewel gewenst, onmogelijk zal blijken het leven van alle gemeenten binnen de classis in beeld te hebben.

De gegeven taakomvang is zo groot dat het nauwelijks mogelijk lijkt toe te komen aan andere zaken die tot zijn/haar functie behoren.

Classicale Vergadering Westerkwartier - Ja, maar er bestaat twijfel aan de haalbaarheid van dit voorstel. Is het niet een te zware taak voor één persoon om alle gemeenten en alle predikanten 1x per 4 jaar te bezoeken.

Enkelen adviseren om meer visitatoren aan te wijzen, naast de classispredikant.

→ Is het niet beter om de genoemde termijn te stellen op 5 jaren? Dit is immers tevens de zittingsperiode van de classispredikant.

Classicale Vergadering Winsum - Dit wordt als positief ervaren. De classispredikant wordt gezien als een ervaringspersoon die tijdens zijn bezoek de signalen dient te herkennen. Wel moet er ook worden gedacht aan de kerkelijk werker die zonder een vaste gemeente in een classis werkzaam is. Ook voor hem of haar dient er aandacht van de classispredikant te zijn.

Classicale Vergadering Woerden - (Vragen 3, 5 en 6 gecombineerd)

Positie van de classispredikant en de visitatie (vraag 3, 5 en 6)

De vergadering besluit in te stemmen met de voorgenomen besluiten. Echter ook hier zijn kanttekeningen en vragen geplaatst.

Als eerste noemen we hier de verantwoordelijkheid van de classispredikant. Moet deze niet vanuit een klein college opereren? Wie bepaalt de prioriteiten voor deze functionaris. Hoe gaat de terugkoppeling en wie leidt die terugkoppeling. Moet uitvoering en toezicht niet gescheiden worden? Ligt niet alles teveel in één hand waardoor presbyteriaans-synodale structuur nogmaals onder vuur komt te liggen? Hoe wordt de inspraak en terugkoppeling naar een eventuele probleemgemeente geregeld? Als tweede wordt de werklast van de classispredikant genoemd. Deze is volgens velen te groot. Moet er niet een betere samenwerking komen met de voorzitter van het college van de visitatie?

Ook de vervanging in geval van ziekte e.d. dient geregeld te worden ter wille van de continuïteit. Ten aanzien van de reguliere visitatie wordt opgemerkt dat deze vele goede kanten kent en dat het een Bijbelse notitie is dat deze door twee mensen uitgevoerd worden. Wat is de binding met predikanten met bijzondere opdracht, geestelijk verzorgers en kerkelijk werkers binnen de kerk?

Classicale Vergadering Zeeuws-Vlaanderen - Er zijn wel zorgen over de invulling van de rol van de classispredikant zoals verwoord bij kernvraag 3.

Classicale Vergadering Zeist

- Alleen ja als het bezoek overeenkomt met de reguliere visitaties zoals totnutoe, en niet slechts voor het onderhouden van enig contact; rol van de cl.pred. als pastor pastorum;

- het is niet verstandig visitatie aan het takenpakket van de cl.pred. toe te voegen (meerdere functies ineen, pastoraal en organisatorisch);

- reguliere gewone visitatie kan prima geschieden door ouderlingen en diakenen;

- houdt reguliere visitatie in stand zodat 'hoger' de hand vrij heeft voor bijzondere visitatie;

- houdt een soort gemeente-intervisie: de afgevaardigden van een aantal gemeenten bevragen en inspireren elkaar, mogelijk in aanwezigheid van de cl.pred.;

- in ord.10-5-6 is een 'kan'-bepaling beter;

- waarom visitatie aan 1 persoon toevertrouwen;

- is visitatie van diaconieën mogelijk.

c. Positief noch negatief (4)

Classicale Vergadering Doorn - Wij vragen ons af of dit haalbaar is. Bij een conflict rond een predikant dient de visitatie uit een andere classis te komen. Laat de classispredikant niet alleen op pad gaan maar samen met een ander lid van de CV. Dit is goed om het gesprek op gang te houden, aantekeningen te maken en om samen het gevoerde gesprek te evalueren. Wij hechten er veel waarde aan dat er iemand is (de classispredikant) of een instantie (visitatie) die het overzicht heeft over de gemeenten.

Classicale Vergadering Franeker - Mede als gevolg van een uitermate nare ervaring bij een buitengewone visitatie is in de classicale vergadering Franeker benadrukt dat de visitatoren die in de toekomst alleen nog actief zijn in (wat nu wordt aangeduid als) buitengewone visitaties voldoende gescreend en toegerust moeten zijn voor hun taak. Dat zou kunnen worden bereikt door functie- dan wel opleidingseisen te formuleren voor de visitatoren.

Wanneer een bemoedigend omzien naar elkaar door de classispredikant (en eventueel anderen) kan worden gehandhaafd, dan is de huidige visitatie niet meer van belang.

Classicale Vergadering Leiden - Dat de reguliere visitatie verdwijnt wordt niet breed betreurt. Niet altijd zijn positieve ervaringen opgedaan. Het vervangen door bezoeken van de classispredikant wordt echter niet breed gesteund. Sommige gemeenten willen dit bezoek alleen 'op verzoek' en ervaren het woordkeus 'opdracht tot bezoek' als te dwingend. Een betere formulering zou zijn 'het is de verantwoordelijkheid'. Het doel is contact leggen met pastorale insteek en dat wordt bemoeilijkt als het bezoek 'moet'. De vraag is ook of elke vier jaar haalbaar is? Waarom is niet gekozen voor een periode

van vijf jaar – gelijk aan de periode waarvoor de classis-predikant wordt benoemd? Verdere professionalisering van visitatie is noodzakelijk, zeker gelet op de voorgestelde taken.

Classicale Vergadering Limburg - Drie gemeenten zijn akkoord, één gemeente kan akkoord gaan onder voorwaarde dat er meer dan één formatieplaats komt gezien de zwaarte van deze taak. Vier gemeenten kunnen hiermee niet instemmen; men vindt de taken van de classispredikant veel te zwaar voor één persoon. Eenmaal per vier jaar alle gemeenten visiteren wordt als te weinig ervaren. De kracht van visitatie zit in onderlinge ontmoeting en het gesprek. Het zal in veel gevallen niet haalbaar zijn, nog afgezien van vervolgbezoeken die hieruit ongetwijfeld zullen voortkomen als er problemen worden geconstateerd. Verder wordt als onwenselijk ervaren dat met deze constructie de beoordeling van één persoon komt, terwijl dat in de visitatie altijd door twee mensen gebeurt.

Ook is er grote twijfel dat de zeer verschillende competenties die hierbij verondersteld worden, in één persoon te verenigen zijn

d. Negatief (18)

Classicale Vergadering Alblasserdam - Sterk pleidooi voor het behouden van de huidige vorm van visitatie. Dit alleen op het bord van de classispredikant leggen geeft hem/haar te grote werkdruk. Als het toch zo moet zijn, laat hem/haar deze bezoeken dan niet alleen doen, maar samen met iemand anders (kan rouleren). Vraag hierbij: Wie zorgt voor verslaglegging, aan wie? 1x contact per 4 jaar met classispredikant is te weinig.

Classicale Vergadering Alkmaar - Hoe kunnen gemeenteleden hun zorgen voortaan bekendmaken? Het op bezoek gaan naar gemeente bij voorkeur met 2 personen. Het platform voor de gemeenteleden (het gemeentespreekuur bij de huidige visitatie) moet blijven bestaan.

Classicale Vergadering Almelo - Nee. De toegevoegde waarde van de huidige visitatie is wisselend, maar door dit te leggen bij de classispredikant zal het zeker niet beter worden. Mede door de grote hoeveelheid werk die de classispredikant toebedeeld wordt, zal hij deze taak zeker niet beter kunnen invullen dan de huidige visitatoren. Bovendien staat hij verder van de verschillende te visiteren gemeenten af om zich in hun situatie in te leven. Hou de visitatie in beginsel bij de colleges. Hierin is voldoende onafhankelijkheid geborgd en staat het aspect van voldoende toetsing centraal, wat recht doet aan de bottom-up organisatie die kenmerkend is voor de Protestantse Kerk. Zorg daarbij wel voor versimpeling en slagkracht. Een doeltreffender procedure zorgt ervoor dat de reguliere visitatie slagvaardiger te werk kan gaan.

Classicale Vergadering Alphen aan den Rijn - Wij kunnen hier niet mee instemmen gezien onze zorg dat dit voor de nieuw te benoemen classis-predikanten naast alle bestuursmatige functies een bijna onmogelijke opgave zal blijken te zijn. Wij benadrukken nogmaals onze zorg omtrent het functieprofiel en de taakstelling van de classis-predikant en spreken nogmaals onze zorg uit over de vergrote afstand van gemeenten tot de classis. De Classis Alphen benadrukt dat in haar visie de taakinfilling niet zal gaan werken.

Classicale Vergadering Amsterdam - Meerdere kerkenraden zijn hier tegen, vooral omdat dit praktisch gezien niet uitvoerbaar is naast de andere taken van deze predikant. In geval van visitatie (probleem situatie) is het gewenst dat in 1^e aanleg een van de moderamenleden de classis-predikant ter zijde staat. Ook is het wenselijk dat bij het bezoek van de classis-predikant aan de gemeenten een niet-predikant hem/haar vergezelt. Laat de visitaties in de huidige vorm voortbestaan met eventuele aanvulling, dit bespaart de classis-predikant enorm veel werk. De mogelijkheid dat gemeenteleden met de visitatoren kunnen praten wordt hen ontnomen.

Classicale Vergadering Barendrecht - De classicale vergadering is van mening dat het te betreuren is dat de reguliere visitatie van de gemeenten gaat verdwijnen. De vraag wordt gesteld of de classispredikant straks wel voldoende toekomt aan het bezoeken van gemeenten. De vergadering is van mening dat de reguliere visitatie zoals die nu wordt georganiseerd niet afgeschaft moet worden. Bij dit punt wordt dan ook negatief geconsidereerd.

Classicale Vergadering Buitenpost - De Classis betreurt dat de "gewone" visitatie door vrijwilligers wordt afgeschaft, temeer daar wij hier uiterst positieve ervaringen mee hebben. Is überhaupt de voorgestelde visitatie wel haalbaar in een Classis van de omvang als die van Friesland!

Classicale Vergadering Deventer - De Classis Deventer is van mening dat de classispredikant niet de voorzitter moet zijn van de classis. Er dient een aparte voorzitter te worden benoemd. Ook moet de classispredikant niet de enige zijn die de visitaties doet, maar een team. Wij doen een dringend appel op de Synode om dat te realiseren.

Classicale Vergadering Ede - Gecombineerde behandeling van Vraag 3, 5 en 6. Sleutelrol, bevoegdheden en visitatie van de classispredikant.

De voorstanders zien een rol weggelegd voor een voorzitter met visie die een (adviserende) rol kan

spelen bij conflicten, die effectief en bindend kan werken, voor continuïteit zorgt, geen manager maar iemand die op geestelijke wijze leiding geeft. De voorstanders hebben wel opmerkingen bij de zwaarte en noodzaak tot prioriteitstelling in het takenpakket. De tegenstanders hebben, principieel of praktisch, bezwaren bij de macht die bij één persoon komt te liggen en zien dit als wezenlijke verandering ten opzichte van de huidige situatie waarin colleges van meerdere personen verantwoordelijk zijn.

Daarnaast zijn er bezwaren met betrekking tot de haalbaarheid van wezenlijk contact met de gemeenten bij 1 bezoek in 4 jaar, de zwaarte van de functie, de vraag in hoeverre het mogelijk en wenselijk is dat één persoon gezicht is van onze kerk in haar diversiteit, het beëindigen van de veel goedkopere visitatie door vrijwilligers, en andere (zie bijlage).

Uit de bespreking in de vergadering kunnen we de volgende lijnen trekken.

- Er is geen overwegend bezwaar tegen het aanstellen van een vrijgesteld classispredikant, afgezien van de kosten, maar de vraag is welke taken en bevoegdheden deze persoon krijgt. Er is een beeld ontstaan dat deze figuur kan ingrijpen in gemeenten ten koste van de bevoegdheden van de kerkenraad. Dit moet worden rechtgezet.

- Er is geen behoefte aan een manager maar aan iemand die op geestelijke wijze leiding geeft, bemoedigt en inspireert. De management achtige omschrijvingen in het functieprofiel vielen in onze classis ook niet in goede aarde. Dit hebben we reeds via het CRO aan uw Kleine Synode ter kennis gebracht.

- Het lijkt ons niet noodzakelijk noch gewenst dat de classispredikant tevens voorzitter is. Door een grote kennisvoorsprong en de voorzittersrol krijgt deze persoon een te groot overwicht in de classicale vergadering en haar moderamen. Een moderamen met een andere, gekozen voorzitter kan beter het gewenste tegenwicht bieden. In verschillende verbanden blijkt dit een goede constructie.

- De bevoegdheid tot het nemen van voorlopige maatregelen moet zover mogelijk worden ingeperkt. Ook voorlopige maatregelen kunnen mensen en gemeenten aanzienlijke schade toebrengen, zelfs wanneer deze worden teruggedraaid. En een periode van twee maanden om dit eventueel te corrigeren lijkt ons veel te lang. Het is niet gewenst dat ingrijpende maatregelen op het subjectieve oordeel van één persoon worden gebaseerd, tenzij het absoluut niet anders kan. Er zijn genoeg mogelijkheden om sneller tot overleg te komen met het moderamen of zijn voorzitter (een ander dan de classispredikant) om deze maatregelen vooraf (of desnoods binnen enkele dagen achteraf) af te stemmen.

- De bevoegdheid tot het nemen van maatregelen staat tevens op gespannen voet met de pastorale rol van de classispredikant. De classispredikant bezoekt de gemeenten, predikanten en kerkelijk werkers met het oog op bemoediging in het geestelijk leven. Dit vereist onderling vertrouwen en openheid. Tegelijkertijd echter is de classispredikant in het huidige voorstel bevoegd tot interventie en het nemen van voorlopige maatregelen in bijzondere omstandigheden. Er zit een spanning tussen deze pastorale en toezichthoudende taken wat een negatieve invloed kan hebben op de openheid en vruchtbaarheid tijdens de bezoeken omdat de gemeenten en predikanten voor de toezicht houdende functionaris op hun hoede zijn. De "dreiging" dat deze persoon ook maatregelen kan nemen kan afbreuk doen aan de benodigde open en kwetsbare opstelling van predikanten en kerkenraden.

- Bij de visitatie door één persoon hebben we belangrijke vragen. Hoewel we ons realiseren dat de huidige visitatie niet overal goed functioneert is het bezoek door twee personen die elkaar aanvullen en corrigeren zinvol en wordt goed gebruik gemaakt van vrijwillige ambtsdragers. Tevens helpt dit bij de rapportage. Te denken valt aan een klein team van ambtsdragers, al dat niet leden van de classis, die met de classispredikant bezoeken afleggen. Onze vraag hierbij is wel of één bezoek per 4 jaar haalbaar is en wat dit oplevert aangezien het veel te weinig is om een relatie op te bouwen of continuïteit in contact te realiseren vanwege de wisselingen in de kerkenraad, bij predikanten en de classispredikant. Het takenpakket en de prioriteitstelling hierin dient nog goed doordacht te worden.

- De classispredikant als beeldbepalend figuur roept vragen op. Dit betreft in de eerste plaats de nadruk die gelegd wordt op één persoon die de eenheid belichaamt en het gezicht van de classis is. We vragen ons af of dit een realistische en gewenste weergave van onze kerkelijke werkelijkheid is.

Onze kerkelijke gemeenschap binnen de classes is zeer divers, dit hebben we met elkaar binnen randvoorwaarden geaccepteerd als de verscheidenheid die er is binnen de gemeenschap van Jezus Christus. Eenheid is niet door één gezichtsbepalend persoon weer te geven en het is de vraag of we hier zoals wordt gesteld "behoefte aan hebben". Het lijkt ons belangrijker dat de classispredikant oog heeft voor de diversiteit binnen onze kerkelijke gemeenschap, in staat is hiermee om te gaan en desondanks gemeenten en predikanten kan bevragen en bemoedigen.

- Samengevat: een pastorale classispredikant met een adviserende rol, geen voorzitter van de classis, beperkte bevoegdheid tot ingrijpen, deze bevoegdheid ligt bij het moderamen, visitatie doordenken en niet door één persoon laten uitvoeren.

Classicale Vergadering Flevoland - De huidige visitatie valt niet onder bestuurlijke

verantwoordelijkheid. De huidige visitatie continueren heeft de voorkeur vanwege: de scholing en expertise daarin, dat er twee personen visiteren, het feit dat het takenpakket van de classispredikant wordt ontlast en vanwege de zorg of in de nieuwe situatie het pastorale aspect wel voldoende aandacht krijgt.

Classicale Vergadering Goes - Nee. Een duidelijke meerderheid van onze afgevaardigden is tegen dit voorstel (12 voor, 23 tegen, 1 blanco). Daarbij moet worden aangetekend dat uw vraag twee verschillende elementen bevat: (a) het afschaffen van de huidige reguliere visitatie en (b) de taak van de classispredikant. Ons bezwaar richt zich vooral tegen (b).

De volgende opmerkingen werden gemaakt:

a) Er is verschil van gevoelen over de waarde van de huidige reguliere visitatie. Soms wordt deze ervaren als een formaliteit. De stelling dat de huidige reguliere visitatie te waardevol is om af te schaffen, haalde geen meerderheid (10 voor, 18 tegen, 8 blanco).

b) Ons grootste bezwaar tegen dit onderdeel: het lijkt ons voor de classispredikant niethaalbaar om alle gemeenten + alle predikanten / kerkelijke werkers eenmaal in de vier jaar te bezoeken. Als het niet haalbaar is, moet je het ook niet willen (30 voor, 2 tegen, 4 blanco).

c) Als gemeenten worden bezocht (visitatie), dient dat altijd te gebeuren door twee personen, bijvoorbeeld door de classispredikant samen met een visitor of een ander lid van de classicale vergadering, vindt de overgrote meerderheid van onze afgevaardigden (34 voor, 2 blanco).

d) De classispredikant gaat volgens het voorstel twee rollen combineren: een bestuurlijke en een pastorale rol. Er is bij de predikanten zeker behoefte aan een pastor pastorum. Maar het wringt als diezelfde persoon vervolgens bestuurlijke maatregelen neemt over de predikant.

e) In de huidige kerkorde gaat de regionale visitatie uit van de classicale vergadering. In uw voorstel wordt de visitatie centraal aangestuurd vanuit de synode. Dat vinden we principieel onjuist.

Classicale Vergadering Gouda - De overgrote meerderheid van de classis Gouda zegt NEE tegen dit voorstel. Er zijn sterke twijfels of dit organisatorisch gaat lukken terwijl de huidige visitatieregeling in de classis Gouda goed werkt.

Classicale Vergadering 's-Hertogenbosch - Het klopt dat de toegevoegde waarde van de huidige visitatie wisselend is, maar door dit te leggen bij de classispredikant zal het zeker niet beter worden. Mede door de grote hoeveelheid werk die de classispredikant toebedeeld wordt, zal hij deze taak zeker niet beter kunnen invullen dan de huidige visitatoren. Bovendien staat hij verder van de verschillende te visiteren gemeentes af om zich in hun situatie in te leven. Hou de visitatie in beginsel bij de colleges. Hierin is voldoende onafhankelijkheid geborgd en staat het aspect van collegiale toetsing centraal, wat recht doet aan de bottom-up organisatie die kenmerkend is voor de Protestantse Kerk. Zorg daarbij wel voor versimpeling en slagkracht. Een doeltreffender procedure zorgt ervoor dat de reguliere visitatie slagvaardiger te werk kan gaan.

Classicale Vergadering Heusden-Almkerk - Wij zien dit niet als een goede ontwikkeling en wijzen dit af. We hechten aan de huidige vorm van visitatie als oren en ogen van de kerk. Zoals eerder gezegd: de classispredikant gaat dit nooit redden. Waarom moet de rol van het classicaal college voor de visitatie zo veel kleiner worden dan nu het geval is?

Classicale Vergadering Kampen - Neen, tenzij de volgende argumenten en opmerkingen worden betrokken in de 2e lezing.

- Te veel macht bij één persoon;
- Visitatie door meerdere (twee) personen is wenselijk in verband met visie en werkdruk;
- Toezicht houden is een zaak van gemeenten onderling (en niet van één persoon);
- Werkdruk voor classispredikant is wel hoog;
- Geen alternatieven bij disfunctioneren of ziekte classispredikant.

Classicale Vergadering Nijkerk - Kanttekeningen:

- De gewone visitatie gaat er op achteruit. De classispredikant zal hiervoor te weinig tijd hebben.
- Visitatie geschiedt altijd door twee personen. Classispredikant + Visitor?
- Een vast gezicht heeft wel voordelen.

Classicale Vergadering Tiel - Opmerkingen vanuit de CV:

- Het blijft aanbeveling verdienen om de visitatie door twee personen te laten plaatsvinden.
- Visitatie is nu een verrijking, het wordt straks hiërarchischer en geeft minder onderling contact.
- Er is in feite geen aanleiding om de huidige gang van zaken t.a.v. de visitatie te wijzigen, wel de kwaliteit visitatie verbeteren middels cursussen.
- 160 gemeenten visiteren is moeilijk, gewone visitatie handhaven is makkelijker.

Classicale Vergadering West-Brabant - Het voorstel is onduidelijk geformuleerd. De reguliere visitatie wordt afgeschaft. Zoals nu wordt voorgesteld blijft visitatie een crisisinstrument en zal visitatie geen rol meer spelen bij preventie. De rol van de (volgens ons overbelaste, zie ons antwoord bij vraag 3) classispredikant bij het bezoeken van alle gemeenten en predikanten biedt onvoldoende

compensatie voor het vervallen van de reguliere visitatie.